

بررسی تاثیر مشاوره تحصیلی بر روند تحصیل دانش آموزان

فرزانه حسینی

مددکار اجتماعی مرکز مثبت زندگی بهزیستی شهرستان اسلام آبادغرب

چکیده

اهمیت و تاثیر مشاوره تحصیلی را نمی توان نادیده گرفت؛ چراکه مشاوران، راهنمایی و پشتیبانی ارزشمندی را برای دانش آموزان در مسیر موفقیت تحصیلی و حتی شخصیتی آن ها ارائه می دهند. این افراد با مشاوره در مورد انتخاب رشته، الزامات تحصیلی و فرصت های شغلی، نقش مهمی در کمک به نوجوانان در دستیابی به اهداف تحصیلی خود ایفا می کنند. این فرد باید مطمئن شود که دانش آموزان تصمیمات آگاهانه ای در مورد فعالیت های تحصیلی خود می گیرند و در مسیر درست قدم برمی دارد. پس مشاوره تحصیلی نوجوانان از اهمیت زیادی برخوردار است و باید به آن توجه ویژه ای داشته باشید. انسان تنها موجودی است که با هموعان خود به تبادل نظر می پردازد و برای شناخت و حل مشکلات خود با آنان مشورت و از راهنمایی آنان استفاده می کند. راهنمایی و مشورت در طول زندگی انسانها مطرح بوده و آنان با کسانی که مورد قبول و اعتمادشان بوده مشورت می کرده اند. با توسعه علوم انسانی و رشد علوم رفتاری به راهنمایی و مشاوره به عنوان شاخه ای مستقل از علوم رفتاری توجه شد. امروزه راهنمایی و مشاوره به صورت حرفه ای برای کمک به افرادی است که در رشد، سازگاری، تصمیم گیری، روابط خانوادگی، مهارت های اجتماعی و شیوه زندگی مشکلاتی دارند و مشاوره به این افراد کمک می کند تا راه حل مناسبی برای مشکلات بیابند.

کلمات کلیدی: مشاوره تحصیلی، روند تحصیل، دانش آموزان

مقدمه

یک مشاور تحصیلی وظیفه ارائه راهنمایی و پشتیبانی از دانش‌آموزان را در طی مسیر تحصیلی بر عهده دارد. این کار شامل کمک به دانش‌آموزان در انتخاب رشته، تنظیم برنامه تحصیلی و برآورده شدن کلیه برنامه‌ها می‌شود. علاوه بر این، مشاوران تحصیلی با ارائه توصیه‌هایی در مورد مسیرهای شغلی آینده، کارآموزی و فرصت‌های جایگزین، به دانش‌آموزان در کشف اهداف تحصیلی و شغلی به آن‌ها کمک می‌کنند. همچنین با سایر متخصصان آموزشی، مانند معلمان، مدیران مدارس و ... مشورت می‌کنند تا به این اطمینان برسند که دانش‌آموزان از آموزش و پشتیبانی مطلوب برخوردار هستند. همانطور که متوجه شدید، مشاوره تحصیلی تاثیر بسیار مهمی بر تحصیلات نوجوانان دارد. یکی از تاثیرات مهم، کمک به نوجوانان برای انتخاب رشته تحصیلی مناسب است. نوجوانان با شناخت بهتر استعدادها، علاقه‌ها و اهداف شخصی، می‌توانند تصمیمات بهتری برای آینده‌شان بگیرند که باعث موفقیت بیشتر در تحصیلات و حرفه‌ای شدن آن‌ها می‌شود. همچنین نوجوانانی که مشاوره تحصیلی دریافت می‌کنند، عملکرد تحصیلی بهتری دارند. این ممکن است به دلیل افزایش انگیزه و اعتمادبه‌نفس، بهبود مهارت‌های مطالعه، و انتخاب درس‌های مناسب باشد. انسان تنها موجودی است که با هموعان خود به تبادل نظر می‌پردازد و برای شناخت و حل مشکلات خود با آنان مشورت و از راهنمایی آنان استفاده می‌کند. راهنمایی و مشورت در طول زندگی انسانها مطرح بوده و آنان با کسانی که مورد قبول و اعتمادشان بوده مشورت می‌کرده‌اند. با توسعه علوم انسانی و رشد علوم رفتاری به راهنمایی و مشاوره به عنوان شاخه‌ای مستقل از علوم رفتاری توجه شد. (۱) امروزه راهنمایی و مشاوره به صورت حرفه‌ای برای کمک به افرادی است که در رشد، سازگاری، تصمیم‌گیری، روابط خانوادگی، مهارت‌های اجتماعی و شیوه زندگی مشکلاتی دارند و مشاوره به این افراد کمک می‌کند تا راه حل مناسبی برای مشکلات بیابند. از این رو که این محیط با گروه‌های سنی که به عنوان گروه‌های حساس شناخته می‌شوند سر و کار دارند. علاوه بر اینکه سنین دبستان و راهنمایی و دبیرستان به عنوان سنین شناخته می‌شوند که پایه ریزی شخصیت افراد در بزرگسالی در این سنین روی می‌دهد. مساله قابل توجه این است که این دسته از گروه‌های سنی بیشتر اوقات خود را در این مدارس و محیط‌ها می‌گذرانند و روشن است که فضای این موقعیتها تاثیرات مهمی بر سلامت افراد در بزرگسالی دارد. بر این اساس صاحب‌نظران مسائل روانی در کنار توصیه به خانواده‌ها در جهت شناخت عوامل موثر در بهداشت روانی و تامین آن، مراکز آموزشی و مدارس توجه خود قرار می‌دهند و ایجاد آشنایی و رعایت این عوامل را در مدارس توصیه می‌کنند. رسیدن به اهداف آموزشی که مدارس به عنوان اهداف اساسی خود به آنها توجه دارند مستلزم تامین بهداشت روانی دانش‌آموزان است. تحقیقات متعدد نشان می‌دهد که دادن مشاوره تحصیلی به دانش‌آموزان با پیشرفت تحصیلی آنها رابطه دارد. و دانش‌آموزانی که به نحوی از مشاوره اینگونه محروم هستند اغلب با افت تحصیلی مواجه می‌شوند. بنابراین ضروری به نظر می‌رسد جهت تامین شرایط مناسب برای نیل به اهداف آموزشی، تربیتی و تضمین سلامت افراد در جامعه در سنین مختلف اعمال شیوه‌های مناسب جهت تامین امور مشاوره‌ای در مدارس مدنظر قرار گیرد. (۲) مشاوره یک رابطه‌ی یاورانه دوفره‌ای است که بر نیاز فرد به رشد، سازگاری، تصمیم‌گیری و حل مشکل تکیه دارد. از آنجا که در هر نظام آموزشی، پیشرفت تحصیلی به عنوان مهم‌ترین شاخص توفیق فعالیت‌های علمی و آموزشی محسوب می‌شود، بررسی عوامل موثر بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان از اهمیت خاصی نزد پژوهشگران علوم تربیتی و روانشناسی برخوردار است.

روش تحقیق

در این پژوهش از روش اسنادی و کتابخانه‌ای استفاده گردیده است. محقق در این روش به کتابخانه‌ها و سایت‌های اینترنتی مراجعه نموده و با استفاده از کتب و مقالات مربوط به موضوع پژوهش اطلاعات لازم را جمع‌آوری و سپس تجزیه و تحلیل و نتیجه‌گیری از یافته‌ها پرداخته است.

اهمیت مشاوره تحصیلی نوجوانان

یک شخص نوجوان در دوران تحصیل خود با تصمیم‌ها و مشکلات زیادی روبه‌رو است. دوران نوجوانی یکی از مراحل مهم در رشد و توسعه شخصی به حساب می‌آید. مشاوره تحصیلی نوجوانان کمک می‌کند تا آنها خودشناسی بیشتری داشته باشند،

استعدادها و علاقه‌هایشان را بشناسند و بهترین تصمیم‌ها را در مورد آینده خود بگیرند. در این دوران، نوجوانان با تصمیم‌گیری‌های مهمی در مورد تحصیلات و زندگی آینده خود روبه‌رو می‌شوند که انتخاب رشته تحصیلی مناسب یکی از این تصمیم‌هاست. دوران نوجوانی ممکن است با استرس و اضطراب مرتبط با تصمیم‌گیری‌های زندگی پر از چالش‌ها باشد. در نتیجه همگی این موارد، اهمیت مشاوره تحصیلی نوجوانان را بیشتر مشخص می‌کند. (۳)

مزایای مشاوره تحصیلی نوجوانان

مشاوره نوجوانان برای تحصیل مزایای بسیار زیادی دارد. مزایای مشاوره فقط به روند تحصیلی یک نوجوان ختم نمی‌شود؛ بلکه این کار می‌تواند بر ویژگی‌های شخصیتی یک فرد تاثیر بگذارد. در زیر مهم‌ترین مزایای مشاوره تحصیلی نوجوانان را بررسی کرده‌ایم.

- به شناسایی مهارت‌ها و استعدادها نوجوانان کمک می‌کند: مشاوران تحصیلی با ارزیابی مهارت‌ها و استعدادها نوجوانان، به آن‌ها کمک می‌کنند تا بهترین تصمیم‌ها را درباره رشته تحصیلی و فعالیت‌های آینده‌شان بگیرند
- باعث راهنمایی درست در انتخاب رشته تحصیلی می‌شود: با توجه به تفاوت‌های شخصیتی، علاقه‌ها و استعدادها نوجوانان، مشاوران تحصیلی می‌توانند راهنمایی کنند تا انتخاب رشته‌ای منطبق با توانمندی‌ها و اهداف فردی نوجوان انجام شود
- به مدیریت زمان و استرس کمک می‌کند: مشاوران تحصیلی نوجوان به آن‌ها کمک می‌کند تا مهارت‌های مدیریت زمان و کنترل و درمان استرس را یاد بگیرند. در واقع این مهارت‌ها برای موفقیت تحصیلی و شخصی اهمیت زیادی دارند
- آگاهی بیشتری در مورد تصمیم‌گیری‌های حیاتی خود داشته باشند: معمولا نوجوانان در دوران رشد و توسعه باید تصمیم‌گیری‌های مهمی انجام دهند؛ مشاوران تحصیلی با ارائه اطلاعات و راهنمایی به آن‌ها کمک می‌کنند تا این تصمیم‌گیری‌ها با آگاهی بیشتری انجام شود.
- باعث تقویت اعتمادبه‌نفس می‌شود: مشاوران تحصیلی با پشتیبانی و تشویق، به نوجوانان کمک می‌کنند تا به توانایی‌های خود اعتماد بیشتری داشته باشند که این موضوع در موفقیت‌های تحصیلی و زندگی آن‌ها مهم است
- از انحرافات رفتاری پیشگیری کنند: مشاوره تحصیلی می‌تواند به نوجوانان در فرایند تصمیم‌گیری مسیر تحصیلی و زندگی‌شان کمک کند. در نتیجه این مزیت از انحرافات رفتاری آن‌ها جلوگیری می‌کند
- باعث ارتقای عملکرد تحصیلی می‌شود: مشاوران تحصیلی با راهنمایی در استراتژی‌های مطالعه و ارائه روش‌های موثر برای یادگیری، می‌توانند به نوجوانان کمک کنند تا عملکرد تحصیلی خودشان را بهتر کنند (۴).

انواع روش‌ها برای مشاوره تحصیلی نوجوانان

- مشاوره تحصیلی نوجوانان به این افراد کمک بزرگی در زمینه‌های مختلف تحصیلی و شغلی می‌کند. این روش‌ها می‌تواند به صورت حضوری، تلفنی، آنلاین یا گروهی باشد که در زیر همه آن‌ها را بررسی کرده‌ایم:
- مشاوره حضوری: این روش سنتی‌ترین روش مشاوره است. در این روش، فرد به طور مستقیم با مشاور در یک مکان مشخص مانند کلینیک مشاوره نظیر کلینک روانشناسی و مرکز مشاوره دکتر کربلایی ملاقات می‌کند. این روش برای نوجوانانی که به دنبال تعامل و ارتباط رودررو با مشاور هستند، مناسب است
 - مشاوره تلفنی: این روش مشاوره تحصیلی برای افرادی که به دلیل محدودیت‌های زمانی یا مکانی قادر نیستند به صورت حضوری با مشاور ملاقات کنند، مناسب است. در این روش، نوجوان از طریق تلفن با مشاور صحبت می‌کند. مشاوره تلفنی می‌تواند به صورت جلسات منظم یا در مواقع نیاز، فوری هم انجام می‌شود (۵).
 - مشاوره آنلاین: این روش برای نوجوانانی که به دنبال دسترسی آسان و راحت به مشاور هستند، ایده‌آل است. مشاوره آنلاین می‌تواند به صورت جلسات تصویری یا چت انجام شود
 - مشاوره گروهی: در این روش، چند نفر به صورت هم‌زمان با یک مشاور صحبت می‌کنند. مشاوره گروهی می‌تواند برای نوجوانانی که به دنبال تعامل با سایر نوجوانان و اشتراک تجربیات خود هستند، بهترین گزینه باشد. معمولا این روش به صورت جلسات بحث و گفتگو یا کارگاه‌های آموزشی انجام می‌شود

ویژگی های یک مشاور تحصیلی خوب برای مشاوره تحصیلی نوجوانان

یک مشاور خوب باید دارای چندین ویژگی باشد تا بتوان به آن لقب بهترین مشاوره تحصیلی برای نوجوانان را داد. اما این ویژگی‌ها چه مواردی هستند؟ در ادامه به بررسی ویژگی‌های یک مشاور تحصیلی خوب پرداخته‌ایم.

همیشه در دسترس باشد

یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های یک مشاور خوب، در دسترس بودن اوست. شما سوالات و نگرانی‌های زیادی خواهید داشت که در طول دوران نوجوانی ایجاد می‌شود. یک مشاور خوب باید به راحتی، چه حضوری و چه مجازی، در دسترس شما باشد. به این معنی که آن‌ها باید ساعات اداری منظمی داشته باشند و هر زمان که به آن‌ها نیاز داشتید در دسترس باشند تا با شما ملاقات کنند. علاوه بر این، مشاوران باید پاسخگوی پیام‌ها و تماس‌های تلفنی شما باشند و در صورت لزوم، قرار ملاقات‌هایی را خارج از ساعات اداری خود تنظیم کنند.

دانش و تجربه خوبی داشته باشد

یک مشاور خوب باید دانش و تجربه زیادی در زمینه تحصیلی داشته باشد. آن‌ها باید با الزامات رشته‌های تحصیلی مختلف آشنا باشند و بتوانند در مورد انتخاب رشته، دوره‌های کارآموزی و فرصت‌های شغلی راهنمایی لازم را ارائه دهند. همچنین مشاور باید در زمینه مشاوره تجربه کافی و سابقه خوبی داشته باشد.

قدرت همدلی و درک مناسبی داشته باشد

یک مشاور خوب باید نسبت به چالش‌هایی که نوجوانان با آن مواجه هستند، همدلی و درک داشته باشد. آن‌ها باید بتوانند به نگرانی‌های فرد نوجوان گوش دهند و در صورت نیاز حمایت عاطفی ارائه دهند. علاوه بر این، مشاوران باید از عوامل استرس‌زای مختلف مانند دلتنگی، مسائل مربوط به روابط و نگرانی‌های مالی که می‌توانند بر نوجوانان تاثیر بگذارند، آگاه باشند.

مسئولیت‌پذیر باشد

یک مشاور خوب باید نوجوان را در قبال اهداف تحصیلی و شخصی خود، به‌ویژه اهداف کلیدی مسئول بداند. مشاوران باید انتظارات واضحی برای پیشرفت تحصیلی نوجوان داشته باشند و بتوانند نوجوان را به این مسیر هدایت کنند. علاوه بر این، آن‌ها باید در مورد عملکرد شما بازخورد ارائه و به شما کمک کنند تا استراتژی‌هایی برای بهبود عملکرد و رفتارتان ایجاد کنید. همچنین یک مشاور خوب باید شما را تشویق کند که بر پیشرفت تحصیلی و شخصی خودتان مسلط شوید و در صورت نیاز راهنمایی و پشتیبانی ارائه دهد.

بر رشد دانش آموز تمرکز کند

یک مشاور خوب باید بر رشد و توسعه دانش‌آموزان متمرکز باشد. مشاور باید فرد را تشویق کند تا فرصت‌های جدید را بیابد، ریسک کنند و از منطقه امن خود خارج شود. علاوه بر این، آن‌ها باید به دانش‌آموزان کمک کنند تا مهارت‌هایی مانند تفکر انتقادی، ارتباطات و رهبری را توسعه دهند که در آینده شغلی آن‌ها ارزشمند خواهد بود.

نکاتی برای دریافت مشاوره تحصیلی نوجوانان متناسب با نیازها و شخصیت افراد

برای دریافت مشاوره تحصیلی نوجوانان متناسب با نیازها و شخصیت خودتان باید به چند نکته مهم توجه داشته باشید.

- قبل از هر چیزی باید به صورت دقیق نیازها، اهداف و علایق نوجوان خودتان را بشناسید
- روش مشاوره برای هر شخصی ممکن است متفاوت باشد، شما باید بهترین روش را متناسب با خودتان را پیدا کنید
- فرآیند دریافت مشاوره تحصیلی نباید از شرایط خانوادگی و اجتماعی نوجوان عبور کند
- بررسی نقش و تأثیر خانواده، مدرسه و محل زندگی در تصمیمات تحصیلی نوجوانان می‌تواند به شناخت بهتر و رسیدن به تصمیمات منطقی‌تر کمک کند

فایده و اهمیت مشاوره و راهنمایی

راهنمایی کودکان و نوجوانان و بزرگسالان یک فراگرد بسیار مهم و استثنایی در حل مشکلات و معضلات این طبقات سنی می باشد. ضرورت مشاوره و راهنمایی قبل از هر چیز دیگر، در رابطه با حرفه و شغل و مخصوصاً در نظام جدید آموزش و پرورش مطرح می باشد. چگونگی تجدید نظر و تغییر یک برنامه تربیتی مفید و سازنده و خلاق به عنوان یک اصل مسلم در جهت توسعه و پیشرفت فرهنگ و تمدن آشکار شده است. پیدایش انقلاب صنعتی در اروپا و انقلاب در تکنولوژی و فرستادن اقمار مصنوعی به فضا، نیاز مراکز صنعتی به نیروهای ماهری که حداکثر کارایی و بازدهی را داشته باشند، همه و همه تغییر و تحول را در نظام آموزشی کشورها ضروری ساخته است. اینکه چرا باید برنامه های آموزش و پرورش تغییر و تحول یابند، و همچنین عوامل پیدایش راهنمایی در آموزش و پرورش مربوط به عللی است که مهمترین آنها افزایش بی رویه جمعیت به ویژه جمعیت جوان کشورها و افزایش دانش آموزان و عدم تعادل در توزیع دانش آموزان در رشته ها و شاخه های تحصیلی، ضرورت برقراری تعادل بین بازار کار و تربیت نیروی انسانی و افت تحصیلی می باشند (۶)

ضرورت فعالیتهای راهنمایی و مشاوره در مدارس

یکی از نهادهای اجتماعی، نهاد آموزش و پرورش است که مسئولیت مهمی در تربیت کودکان، نوجوانان و جوانان بر عهده دارد. نگاه گسترده به نقش آموزش و پرورش به عنوان عاملی مؤثر در فعلیت بخشیدن به امکانات بالقوه و ذاتی افراد، انتقال اندوخته تجارب گذشتگان، ارائه ارزشهای مطلوب، افزایش معلومات و ایجاد مهارتهای لازم در افراد برای زندگی و بالاخره تسهیل مسیر حرکت وجودی آدمی به سوی کمال اهمیت این نهاد اجتماعی را بیش از پیش نشان می دهد. گسترش کمی آموزش و پرورش نشانگر گرایش و استقبال همگان به اثر بخشی این نهاد و گسترش کیفی آن ناشی از توسعه معارف، علوم و رشد بی وقفه تکنولوژی است که این دو بر پیچیدگی و ظرافت جریان آموزش و پرورش افزوده است. بنابراین برای تحقق اهداف تعلیم و تربیت و رشد شخصیت کودکان و نوجوانان باید از خدمات راهنمایی و مشاوره بخوبی استفاده کرد. نقش راهنمایی در آموزش و پرورش افراد به حدی است که عده ای از صاحب نظران آن را به نوعی تعلیم و تربیت گفته اند و بعضی راهنمایی را تسهیل کننده جریان تعلیم و تربیت می دانند. اگر تربیت را به معنی نشو و نمادادن، زیاد کردن، برکشیدن و به حد اعتدال سوق دادن آدمی بدانیم، تعلیم را رشد دادن آدمی در تسهیل جریان رشد و کمال آدمی خواهیم یافت. (۷).

مهمترین عواملی که در ضرورت راهنمایی و مشاوره و توسعه آن در نظامهای آموزش و پرورش مؤثر بوده اند عبارتند از:

- ۱- توجه به اصالت کودک و آموزش و پرورش وی
- ۲- وجود تفاوتهای فردی در دانش آموزان و ضرورت شناخت و توجه به این تفاوتها در امر آموزش و پرورش
- ۳- وجود استعدادهای عمومی و اختصاصی در دانش آموزان و ضرورت شناخت و پرورش تدریجی و سنجش آنها
- ۴- رشد جمعیت و افزایش گرایشها و علاقه مندی به تحصیل در سطوح مختلف و گسترش علوم و تکنولوژی
- ۵- تراکم و تنوع واحدهای درسی در رشته های تحصیلی و ضرورت انتخاب مناسب
- ۶- توسعه مشاغل و حرفه و ضرورت انتخاب شغل مناسب
- ۷- تغییر نگرشها و ارزشها نسبت به انتخاب رشته های تحصیلی و انتخاب شغل
- ۸- گسترش نیازهای جامعه به نیروی انسانی در سطوح مختلف مهارت
- ۹- وجود مسائل و مشکلات جسمانی، عاطفی، اجتماعی، رفتاری، تحصیلی و خانوادگی در دانش آموزان.

نقش مشاور در امور تحصیلی

دانش آموزان در جریان تحصیل با مشکلات زیادی مواجه می شوند که مشاور می تواند در رفع این مشکلات کمکهای مؤثری به دانش آموزان ارائه دهد که پاره ای از این مشکلات را می توان به شرح زیر شمرد.

۱- ضعف پایه ی تحصیلی:

در مورد چنین دانش آموزانی مشاور باید برای فراگیری دروس پایه از نقطه ای که ضعف دارد برنامه ریزی کند و با کمک خانواده ضعف پایه ای او را جبران کند.

فشار آوردن و وادار کردن دانش آموز به زحمات شبانه روزی در سطح بالای تحصیلی بدون توجه به پایه بی فایده است. آماده کردن دانش آموز و اولیای وی برای چنین برنامه ای نیاز به جلسات مشاوره ای دارد که متولی آن مشاور مدرسه است. (۸)

۲- کمبود یا نبود انگیزه تحصیلی:

دانش آموزانی وجود دارند که از نظر هوشی در حد طبیعی و ظرفیت لازم برای یادگیری را دارند، اما انگیزه ای برای درس خواندن ندارند. در مورد اینگونه دانش آموزان که تعدادشان نیز کم نیست مشاور باید علت تنبلی را جستجو و برای درس خواندن آنها ایجاد انگیزه کند. تشویق کردن به نحوه های مختلف، ایجاد زمینه های موفقیت برای دانش آموز، او را به هنگام، تأیید کردن و در مجموع به کار بردن انگیزه های طبیعی می تواند کارساز باشد. مشاوران با همکاری سایر عوامل آموزشی و پرورشی می توانند درسه سطح پیشگیری اولیه، ثانویه و ثالث اقدام به فعالیت نمایند. مدرسه مکان مناسبی برای اجرای برنامه های پیشگیری از مشکلات روانی و عاطفی است و بخش مهمی از رسالت مدرسه به آموزش سازگاری عاطفی فرد در زندگی اختصاص دارد. لذا مدرسه بهترین فضا و فرصت برای آموزش ترویج شیوه های سازگاری صحیح در زندگی فردی و اجتماعی است. مشاوران در بعد پیگیری اولیه با آموزش مهارت های زندگی و با ارائه خدمات راهنمایی، مشاوره و اطلاع رسانی در زمینه های تربیتی، تحصیلی و شغلی و تسهیل روند ارضای نیازهای اساسی دانش آموزان، از جمله شکوفایی استعدادها و توانمندیها احساس خود ارزشمندی و اعتماد به نفس، خود شناسی و ارتقای سلامت روانی آنان نقش مؤثری را ایفا می کند. اینگونه خدمات از طریق تدریس درس مهارت های زندگی در قالب ساعت پرورشی، اجرای آزمونها و انجام فرایند هدایت تحصیلی و اطلاع رسانی شغلی و آموزش فرایند برنامه ریزی تحصیلی و طرح ریزی شغلی در فرصتهای مناسب اجرا می شود.

نتیجه گیری

دوران نوجوانی با چالشها و دشواریهای متعددی همراه است که انتخاب رشته تحصیلی و شغلی مناسب یکی از مهم ترین آنهاست. در این دوران، نوجوانان با سوالات متعددی در مورد آینده خود روبه رو هستند. در این شرایط مشاوره تحصیلی نوجوانان می تواند به آنها برای پاسخ به این سوالات و حل مشکلات تحصیلی و شغلی شان مفید باشد. مشکلات دانش آموزان، زنجیره ای از عوامل فردی و اجتماعی است که نیازمند دیدی جامع نگر و نظام مند به استعدادها و تواناییها و علائق، شخصیت، ساختار و وضعیت خانواده و سایر متغیرهای محیطی است.

مشاور مدرسه با آگاهی از ارتباط تنگاتنگ مشکلات تحصیلی با زمینه های روانی - اجتماعی دانش آموزان، با استفاده از متون و روشهای راهنمایی و مشاوره از طریق شیوه های مختلف فردی، گروهی و خانوادگی به دانش آموزان کمک می کند تا با بررسی های همه جانبه مشکل بتوانند راه حل یا راه حلهای مناسب را انتخاب و برای اجرای آنها برنامه ریزی نمایند و در نهایت عملکرد دانش آموزان در ابعاد مختلف بهبود یابد.

یکی از روشهای مشخص کردن نقش مشاوران این است که بینیم شاگردان، معلمان، مدیران و والدین (یعنی گروهی که مشاوران به آنها خدمت می کنند) آنها را چگونه درک می کنند.

پیدا کردن آگاهی در این مورد، چگونگی پذیرش مشاوران را از طرف این افراد مشخص می سازد.

در گذشته مشاوره خدمتی رسمی ولی سازمان نیافته بود که به انتخاب شغل محدود می گشت و امروز به صورت یک سلسله خدمات راهنمایی و شخصی بسیار پیشرفته و هماهنگ درآمده است، بنابراین مشاوره شامل تمام جنبه های رشد و تکامل شاگرد است. در گذشته راهنما شخصی ناصح بود و امروز نقش مشاور، ارزیابی کننده ی پیشرفت فرد، کمک دهنده به او در حل مشکلات، رابط بین خانه و مدرسه و هماهنگ کننده فعالیتهای راهنمایی کارمندان و معلمان، طرف مشورت در تنظیم برنامه درسی است.

در گذشته وظایف راهنمایی و مشاوره به عهده ی معلمان و مدیرانی بود که برای این کار تربیت نشده بودند و امروز گرایش به این است که در مدارس یک نفر مشاور یا متخصص راهنمایی تربیت شده وجود داشته باشد.

در گذشته منظور مدرسه فقط دادن تعلیمات و تنها چیزی که ارزشیابی می شد، تواناییها و عدم تواناییهای ذهنی کودک بود، و بر حسب تواناییهایی که داشت و یا به علت نداشتن استعدادهاى مورد نیاز به او توصیه می شد که فلان رشته را انتخاب کند و یا فلان دوره را انتخاب نکند،

اما امروز پیشرفت همه جانبه کودک مورد نظر مدارس جدید می باشد و تنها به کسب مهارت‌های آموزشی و یادگیری های درسی اکتفا نمی شود بلکه هدف، رشد همه جانبه شخصیت کودک می باشد تا به جایگاه و مقام یک فرد بزرگسال کامل برخوردار از سلامت روان برسد.

از جمله اموری که مورد توجه است، سازگاریهای حرفه ای، اجتماعی و شخصیتی اوست، مفهوم تازه آموزش و پرورش عبارت است از سازگاری با موقعیت های زندگی و خدمات راهنمایی با هدف حمایت از مدارس و ایجاد تسهیلات لازم برای رسیدن به آن سازمان یافته است.

منابع

۱. اردبیلی، یوسف (۱۳۷۱)، ضرورت مشاور و ظایف مشاوره و مدیر در آموزش و پرورش، مجله مدیریت در آموزش و پرورش، شماره، تهران.
۲. اصغری پور، حمیدوهمکاران (۱۳۹۰)، مشاوره بادانش آموزان درمدارس، انتشارات و رای دانش، تهران .
- ۳- اصلانی، ابراهیم (۱۳۸۲)، نقش های مشاوره‌ای معلم، رشد معلم، آبان ماه، ش ۱۷۶
۴. ثنائی، باقر (۱۳۸۵)، روان درمانی و مشاوره ی گروهی، انتشارات چهر، تهران
- ۵- حسینی بیرجندی، سیدمهدی (۱۳۹۰)، اصول وروش های راهنمایی و مشاوره، انتشارات رشد، تهران
۶. رجایی، منوچهر و همکاران (۱۳۸۳)، تأثیر مشاوره تحصیلی گروهی برمهارت ها و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان متوسطه شهر اصفهان مقاله ی (علمی- پژوهشی) ش ۱۲
۷. شفیع آبادی، عبدالله (۱۳۹۰)، راهنمایی و مشاوره تحصیلی و شغلی (مفاهیم و کاربردها)، انتشارات سمت، تهران.
۸. شفیع آبادی، عبدالله (۱۳۹۰)، مقدمات راهنمایی و مشاوره (مفاهیم و کاربردها)، انتشارات رشد، تهران.